

Erbij horen en ertoe doen

Visie op de uitgangspunten voor
het sociaal domein Hilversum 2017-2021

Inhoud

Voorwoord	3
1. Onze missie: erbij horen en ertoe doen	4
2. Ons doel: buurtnetwerken, zorgnetwerken en Sociaal Plein	5
Buurtnetwerken.....	5
Zorgnetwerken.....	6
Sociaal Plein	6
3. Onze kaders.....	8
Kernwaarden.....	8
Uitgelicht: Maatwerk	9
Positieve gezondheid.....	9
4. Trends en ontwikkelingen	10
5. Inhoudelijke speerpunten	12
I. Gelijke ontwikkelkansen creëren	13
II. Stimuleren om meer voor elkaar te betekenen.....	15
III. Kansen op werk verbeteren	16
IV. Goed vangnet bieden.....	17
6. Programmabegroting en bestemmingsreserve	19
7. Actieve monitoring.....	20

Voorwoord

Met trots presenteren wij u de **Visie op de uitgangspunten voor het sociaal domein Hilversum 2017-2021**. Een visie waarin de inwoners van Hilversum centraal staan. **Inwoners die hun leven meestal binnen hun eigen netwerken zelf organiseren**. Maar ook de inwoners die (tijdelijk) extra hulp nodig hebben. Als gemeente hebben wij de verantwoordelijkheid deze ondersteuning samen met inwoners en onze partners in het sociaal domein te regelen. Dichtbij en zo efficiënt mogelijk. Zodat iedere inwoner naar vermogen iets kan bij dragen aan onze samenleving. Iedereen wil er immers bij horen en ertoe doen.

De wettelijke basis voor de gemeentelijke taken in het sociaal domein ligt in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), de Jeugdwet en de Participatiewet. Op basis van deze wetten heeft de gemeente sinds 2015 een veel grotere verantwoordelijkheid om de ondersteuning samen met inwoners en onze partners in het sociaal domein te regelen. **Met het vaststellen van de Visie op de uitgangspunten voor het sociaal domein Hilversum 2017-2021 voldoet de gemeente aan de eis van de wetgever om periodiek een beleidsvisie op te stellen.**

Aan de inhoud van zo'n beleidsvisie stelt de wetgever geen voorwaarden. Hilversum kiest bewust voor een samenhangende visie op hoofdlijnen. We leggen hierin een aantal basisprincipes (kernwaarden) voor de uitvoering vast en geven we aan welke inhoudelijke speerpunten in het Sociaal Domein de komende jaren hebben. Hilversum kiest hiervoor omdat we nog midden in de doorontwikkeling (transformatie) van het sociaal domein zitten. Twee jaar na de decentralisaties kan de uitvoering van deze nieuwe taken nog geen 'going concern' zijn; we opereren in een dynamische omgeving en daarom zullen er altijd aanpassingen in de uitvoering nodig zijn. De komende jaren gaan we aan de slag met de realisatie van stevige buurtnetwerken, stevige zorgnetwerken en een verdere optimalisering van de dienstverlening van ons Sociaal Plein. De visie fungeert hierbij als het overkoepelende integrale kader en brengt verbinding aan tussen zorg, welzijn en samenleving. De visie is als het ware een **paraplu waar uitvoeringsplannen, verordeningen, projecten en activiteiten binnen het sociaal domein onder 'hangen'**.

We betrekken de raad op verschillende manieren bij de verdere uitvoering in het sociaal domein. Jaarlijks stelt de raad de prioriteiten en de budgetten vast in de programmabegroting (programma Zorg en deel van het programma Werk). De raad besluit daarnaast over wijzigen van verordeningen en adviseert ons over uitvoeringsnota's en beleidsregels. Informatie over de uitvoering krijgt de raad met raadsinformatiebrieven en wethoudersbrieven en in beeldvormende sessies.

Interactie en inspraak

Voorafgaand aan de ontwikkeling van deze visie gingen we in gesprek met onze partners in het sociaal domein, de Adviesraad Sociaal Domein en de gemeenteraad. De inspraakperiode gebruikten we om ook reacties van onze andere partners in het sociaal domein op te halen. De gesprekken leverden waardevolle inbreng op die u terug zult vinden in deze breed gedragen visie. Wat ons betreft houdt de interactie met de inwoners, uitvoeringspartners en raad hier niet op. De uitvoering van het beleid in het sociaal domein doet de gemeente in partnerschap en interactief. Het devies van ons Sociaal Plein is niet voor niets: 'Samen werken aan oplossingen'.

Eric van der Want
Wethouder Zorg en
Onderwijs
Coördinerend wethouder
Sociaal Domein

Arjo Klamer
Wethouder Participatie,
Sociale Zaken, Welzijn en
Arbeidsmarkt, Wijken en
Buurten

1. Onze missie: erbij horen en ertoe doen

De gemeente Hilversum heeft als doel om elke inwoner van Hilversum in staat te stellen om mee te doen en naar vermogen bij te dragen aan de samenleving. Elke inwoner van Hilversum hoort erbij en doet ertoe. Onze inwoners zijn onderdeel van allerlei verschillende maatschappelijke netwerken, waar de gemeente weinig tot geen bemoeienis mee heeft. Ze groeien op in het ene netwerk, vinden vrienden en sporten in een ander netwerk en gaan naar hun (vrijwilligers)werk in weer een ander netwerk. Ondersteunend hieraan is de gemeente wel verantwoordelijk voor zorg en ondersteuning voor inwoners die het binnen hun eigen netwerken (tijdelijk) niet op eigen kracht redden. Hilversum werkt daarvoor aan de realisatie van:

- A. Buurtnetwerken ter ondersteuning van een gezonde, sterke en sociale samenleving.
- B. Zorgnetwerken die zorg en ondersteuning bieden aan wie dat nodig heeft.

Figuur 1: missie

In deze netwerken staat de inwoner centraal. Heeft een inwoner zorg of ondersteuning nodig, dan speelt het Sociaal Plein een centrale rol. Het Sociaal Plein schakelt daarin steeds tussen de buurtnetwerken en de zorgnetwerken (zie figuur 1).

Veel vragen van inwoners komen als eerste terecht in het medische circuit en dan met name de huisarts. Maar de oplossing hoeft niet altijd in het medische circuit te liggen. Het maken van goede afspraken over het zogenaamde op- en afschalen van hulpvragen tussen de buurtnetwerken en de zorgnetwerken is voor het Sociaal Plein de daarom de belangrijkste uitdaging voor de komende jaren. Op dit punt investeerde de gemeente Hilversum in de afgelopen twee jaar al veel met onder andere de inzet van een verbindingsofficier Sociaal Plein en de *Actieagenda samenwerking huisartsen en Sociaal Plein* (maart 2016). Hilversum werkt de komende jaren verder aan het optimaliseren van deze rol en de dienstverlening van het Sociaal Plein.

2. Ons doel: buurtnetwerken, zorgnetwerken en Sociaal Plein

In de afgelopen jaren werkte Hilversum met inwoners en maatschappelijke organisaties al aan het eerste fundament voor de buurtnetwerken en zorgnetwerken en werd de dienstverlening van het Sociaal Plein vormgegeven. Een beeld van dat fundament, zoals besproken met de raad tijdens de Beeldvormende sessie in april 2016, vindt u in de bijlage bij deze visie (Dashboard uit Reader 'Eén en één is drie'). Voor de komende jaren ligt de focus op het verder opbouwen van de buurt- en zorgnetwerken en de optimalisatie van de dienstverlening van het Sociaal Plein.

Buurtnetwerken

De gemeente streeft naar de realisatie van buurtnetwerken in heel Hilversum. Deze buurtnetwerken ondersteunen een gezonde, sterke en sociale samenleving waarin inwoners fijn kunnen leven, zich betrokken en verbonden voelen en een bijdrage kunnen leveren aan die samenleving.

Binnen de buurtnetwerken wil de gemeente nauw samenwerken met de inwoners en acteren op dat wat inwoners belangrijk vinden. Het gaat om co-creatie met die inwoners, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Deze constante burgerparticipatie (of liever gezegd 'overheidsparticipatie') krijgt in Hilversum vorm in het innovatieve buurtgericht werken. Uitgangspunt is dat met een stevige sociale basisinfrastructuur een beroep op (individuele) zorg voorkomen kan worden. Deze samenhang staat deels beschreven in de *nota De Sterke Buurt* waarin de hervorming van het welzijnswerk in Hilversum concreet wordt. In de *integrale nota Buurtgericht werken* (verwacht begin 2017) wordt het buurtgericht werken in relatie tot alle domeinen (en dus ook het sociaal domein) beschreven.

Door als gemeente aan te sluiten bij de kracht in de buurten en deze te ontwikkelen door een coördinerende en faciliterende rol te spelen, kunnen buurten sterker worden. De gedachte is dat als buurtbewoners meer invloed krijgen op wat er gebeurt in hun buurt ze daardoor ook meer verantwoordelijkheid nemen. Het buurtgericht werken kan betrekking hebben op elk onderwerp dat voor de buurt van belang is. Het gaat dus zeker niet alleen om het sociaal domein, maar ook om openbare ruimte, leefbaarheid, veiligheid, sport of cultuur.

In bijvoorbeeld het Van Riebeeckkwartier en Hilversum-Oost zijn al belangrijke stappen gezet. In andere wijken staat de ontwikkeling nog in de kinderschoenen. Met de aanstelling van buurtcoördinatoren, de vernieuwing van welzijn, het activeren van inwoners en het ondersteunen van vrijwilligers wil de

Raad: "Het burgergericht werken betekent écht aansluiten bij het profiel van de buurt."

gemeente hier nu verder aan bouwen. Samen met inwoners, professionals en bedrijfsleven ontwikkelt de gemeente zo een sociale basisinfrastructuur met laagdrempelige mogelijkheden voor (kwetsbare) burgers. Deze kan per buurt verschillen. Hilversum kiest met het burgergericht werken duidelijk voor partnerschap: een gezonde, sterke en sociale samenleving is de gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven.

Figuur 2: Gemeente faciliteert gezonde, sterke en sociale samenleving

Acties

- Vaststellen integrale *nota Buurtgericht werken*.
- Opbouwen van buurtnetwerken in alle wijken van Hilversum conform de aanpak zoals beschreven in de *nota Buurtgericht werken*.

Zorgnetwerken

De gemeente Hilversum streeft naar de realisatie van zorgnetwerken in alle wijken in Hilversum. Deze zorgnetwerken bestaan uit een ieder die rond zorg iets betekent voor een inwoner in de wijk en vanuit haar professie waar nodig ingeschakeld kan worden. Het zorgnetwerk moet elkaar vooral kennen en elkaars kennis en expertise erkennen. Samen herkennen ze wat nodig is en ondernemen ze passende actie. Dat kan een opschaling betekenen van een vraag van een inwoner (er is individueel maatwerk nodig), maar ook een afschaling (ondersteuning via activiteiten in bijvoorbeeld het buurthuis is voldoende). 'Licht waar mogelijk, zwaar waar nodig' en 'passende bij de situatie van de inwoner', dat is de opdracht van het zorgnetwerk.

Met alle zorgpartners in de wijken maakt de gemeente in de komende periode nadere afspraken over de verwachtingen ten aanzien van en de inrichting van de zorgnetwerken. Naast personele samenwerking is ook een meer multifunctioneel gebruik van bestaande voorzieningen (van individueel naar collectief) van belang. Samen met de partners wil de gemeente de optimale samenwerkingsvorm werkenderwijs ontwikkelen. Reflectie op deze ontwikkelingen vindt onder andere plaats in de Taskforce Nieuwe Zorgetaken. Dit is een informeel samenwerkingsverband van De Alliantie, Gemeente Hilversum, GGD Gooi en Vechtstreek, GGz Centraal, HilverZorg, Huisartsen, Leger des Heils Noord-Holland, RIBW, Sherpa, SWV Unita, Tergooi en Versa Welzijn. Samen werken zij aan 'smeerolie' voor de transformatie van het sociaal domein in Hilversum.

In een aantal wijken is al een zorgnetwerk (aan het) ontstaan rond samenwerkingsverbanden van huisartsen. Zo vormden zich al zorgnetwerken in Hilversum-Zuid, rond huisartsenpraktijk Casa Cura en in Hilversum-Noord. Hun voorbeeld kan als inspiratie en vliegwiel fungeren voor het ontwikkelen van samenwerking in andere wijken.

Acties

- Basisafspraken maken voor de zorgnetwerken per wijk;
- Betrekken en uitbouwen van bestaande zorgnetwerken;
- Opbouwen van nieuwe zorgnetwerken;

Sociaal Plein

Het Sociaal Plein speelt de centrale rol tussen de buurtnetwerken en de zorgnetwerken (zie figuur 1). Hier vindt de verbinding plaats tussen zorg, welzijn en samenleving. Het maken van goede afspraken over het zogenaamde op- en afschalen van hulpvragen is zoals gezegd de een belangrijkste uitdaging voor de komende jaren.

De wettelijke basis voor de gemeentelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein ligt in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), de Jeugdwet en de Participatiewet. Als gevolg van de bij deze wetten horende decentralisaties heeft de gemeente sinds 1 januari 2015 veel meer verantwoordelijkheden voor de zorg en ondersteuning van kwetsbaren. En ook op tal van andere aanverwante beleidsterreinen ligt een verantwoordelijkheid waarmee de samenhang bewaakt moet worden. Het gaat dan bijvoorbeeld om verantwoordelijkheden in het kader van de Wet Collectieve Preventieve Volksgezondheid en de Woningwet. Op basis van WMO, Jeugdwet en de Participatiewet **indiceert en financiert** de gemeente ondersteuning, opereert hierin op **transparante** wijze en houdt **toezicht** op de kwaliteit hiervan.

Inwoners met een ernstige fysieke, verstandelijke of geestelijke beperking, inwoners die niet in het eigen inkomen kunnen voorzien of in een onveilige situatie verkeren, kunnen rekenen op het vangnet van de gemeente. De gemeente wil hen zo ondersteunen dat zij naar vermogen mee kunnen doen en bijdragen aan de samenleving. Dit doet de gemeente in **nauwe samenwerking met deze inwoners** en hun naaste omgeving.

Figuur 3: Gemeente organiseert de ondersteuning

WINST

Met het verbeterplan WINST wil Hilversum de invulling van deze rol en de dienstverdeling verder optimaliseren. Naar aanleiding van de analyse die medio 2016 is uitgevoerd, vertalen we de behoeftes aan automatisering, middelen en mankracht in het verbeterplan WINST. Vervolgens zetten we dit in gang. Doel is om de dienstverlening efficiënter en effectiever in te richten, waarbij we borgen dat er ruimte over blijft voor (mensgericht) maatwerk. Daarnaast zetten we in op integraler werken. Speerpunt hierbij is de verbinding tussen zorg en werk. Zo willen we bijvoorbeeld inwoners met een beperking of psychische of psychosociale problemen de ondersteuning zoveel mogelijk in hun normale economische en maatschappelijke leven laten ontvangen. En ook de begeleiding ter vervanging van werk omzetten naar begeleiding tijdens werk. Ook intensiveren we de monitoring van financiën en kwaliteit.

Communicatie

Een belangrijk aandachtspunt van de gemeente was en is om te zorgen dat iedereen in Hilversum het Sociaal Plein kent en weet waarvoor ze hier terecht kunnen. Dit geldt zowel inwoners als voor partnerorganisaties binnen het sociaal domein. In de afgelopen twee jaar investeerde de gemeente daarom al veel in communicatie over het Sociaal Plein. Zo is er gewerkt aan een overzichtelijke website, zijn er filmpjes gemaakt met uitleg over de dienstverlening van het Sociaal Plein en zijn er nieuwe brochures ontwikkeld. Toch lijkt dit nog niet het effect te hebben dat iedereen het Sociaal Plein ook daadwerkelijk goed weet te vinden. De komende jaren investeert de gemeente Hilversum hierin dan ook verder met een intensieve marketingcampagne over het Sociaal Plein. **De bekendheid van het Sociaal Plein is topprioriteit. Heldere en toegankelijke informatie moet voor iedereen beschikbaar zijn via verschillende kanalen. Van digitaal tot de huis aan huis-krant, van folders tot Facebook en Youtube. Deze goede informatievoorziening is essentieel voor zowel de inwoners als voor de partners in het sociaal domein. Die laatste zijn immers een belangrijke intermediair voor het bereiken van de inwoner.**

Daarnaast heeft Hilversum aandacht voor inwoners die het lastig vinden om een gesprek te voeren bij het Sociaal Plein of hun vraag moeilijk onder woorden kunnen brengen. Voor deze inwoners zorgt de gemeente dat er cliëntondersteuning (onafhankelijke hulp) beschikbaar is.

Ontschotting

Om goede zorg en ondersteuning te kunnen realiseren, is ook 'ontschotte' financiering nodig. De gemeente heeft weliswaar niet alle financiële verantwoordelijkheid op het gebied van zorg, de brede verantwoordelijkheid richting de inwoners is er wel. Daarom zoekt de gemeente samen met de partners, waaronder ook verzekeraars, actief naar innovatieve oplossingen om knelpunten in het financieringssysteem op te lossen. Het overleg met de zorgverzekeraar vindt vooral plaats op het regionale podium. Alle gemeenten in de regio staan immers voor dezelfde uitdagingen in het voorkomen dat mensen tussen wal en schip belanden als gevolg van conflicterende financieringsstromen. Het gaat dan bijvoorbeeld over ouderen die op de grens balanceren van zelfstandig wonen en de opname in een zorginstelling. Waar nodig zal Hilversum zelf aanvullende afspraken maken met de verzekeraars ten behoeve van de eigen inwoners.

Acties

- Vaststellen en uitvoeren Verbeterplan WINST
- Vaststellen en uitvoeren Marketingplan Sociaal Plein.
- Afspraken maken (op regionaal podium) met verzekeraars om te voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen.

3. Onze kaders

Kernwaarden

Binnen het sociaal domein houdt Hilversum onverkort vast aan de kernwaarden die de gemeenteraad al in 2013 vaststelde¹. Onlangs voegde de gemeenteraad daar de negende kernwaarde 'wederkerigheid' aan toe:

Raad: "We houden vast aan de geformuleerde kernwaarden en voegen 'wederkerigheid' toe."

Figuur 4: Kernwaarden sociaal domein Hilversum

- 1. De eigen kracht centraal**
Handelen vanuit mogelijkheden. Dat wat een inwoner zelf of binnen zijn leefomgeving kan oplossen heeft altijd de voorkeur. De gemeente helpt inwoner – waar mogelijk – zelfstandig problemen op te lossen.
- 2. Voorkomen beter dan genezen**
De gemeente investeert in preventie, omdat we hiermee kunnen voorkomen dat (specialistische) vormen van ondersteuning nodig zijn. Ook wil de gemeente het aanbod van lichte vormen van zorg en ondersteuning verstevigen. Eerder ingrijpen, zo is de gedachte, voorkomt escalatie van problemen.
- 3. De vraag is het vertrekpunt**
De vraag van de inwoner is het uitgangspunt voor de gemeente bij het geven van informatie, advies en het bieden van ondersteuning. Voor de inwoner is duidelijk waar hij/zij wat kan vragen. Het feit dat de vraag centraal staat betekent niet 'u vraagt- wij draaien'; het gaat om het samen vinden van een passende oplossing.
- 4. Samenhang/één gezin, één plan, één regisseur**
De gemeente kijkt de vraag van de inwoner in de context van zijn/haar leven. Zijn er afspraken nodig over meerdere vormen van ondersteuning dan geldt het principe: 'één huishouden, één plan, één regisseur.'
- 5. Maatwerk**
Ondersteuning is passend bij de vraag van de inwoner en zijn/haar leefomgeving. Zie verder kader 'Uitgelicht'.
- 6. De gemeente is het vangnet/zorgzaamheid**
Inwoners met een ernstige fysieke, verstandelijke of geestelijke beperking, inwoners die niet in hun eigen inkomen kunnen voorzien of inwoners die in een onveilige situatie verkeren, kunnen rekenen op het vangnet van de gemeente. **Zorgzaamheid staat centraal.**
- 7. Sturen op resultaten en kosten**
De gemeente stuurt op resultaat om de kwaliteit te waarborgen. Door inzicht in vraag en uitgaven kan de gemeente goed inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

8. Samenwerking

De gemeente werkt in het sociaal domein samen met veel verschillende partners. Er is ook een nauwe samenwerking met andere gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek, om zo schaalvoordeel te realiseren met onder andere gezamenlijke inkoop.

9. Wederkerigheid

De gemeente neemt de verantwoordelijkheid om zorg en ondersteuning goed te organiseren, faciliteren en betalen. Daarbij stimuleert de gemeente de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Wat een inwoner zelf kan doen en wat binnen zijn/haar mogelijkheden hoort om iets terug te doen voor onze samenleving, is onderdeel van het gesprek met het Sociaal Plein. Het Sociaal Plein voert op deze manier het gesprek, omdat we weten dat activering ertoe leidt dat de inwoner zich meer gewaardeerd voelt. Niet voor niets kozen we als titel voor deze visienota dat het niet alleen belangrijk is om 'erbij te horen', maar ook om 'ertoe te doen'.

Uitgelicht: Maatwerk

Welke ondersteuning nodig is, hangt af van de kracht van inwoner binnen zijn eigen omgeving. Het is maatwerk om te bepalen hoe de kracht van een inwoner versterkt kan worden. Zodat hij/zij kan meedoen en naar vermogen iets kan toevoegen aan onze samenleving. In de optiek van de gemeente Hilversum vraagt dit dat we verder kijken dan een beperking die iemand heeft op lichamelijk of psychisch gebied. Dat wat de mens 'krachtig' maakt, hangt af van zoveel meer.

Raad: "We omarmen het concept 'positieve gezondheid' om maatwerk te bieden."

Figuur 5: positieve gezondheid

Positieve gezondheid

Om inhoud te geven aan het begrip 'maatwerk' omarmt Hilversum het concept 'positieve gezondheid' van Machteld Huber. Op basis van grootschalig kwantitatief en kwalitatief onderzoek definieerde Huber zes dimensies die samen bepalen hoe iemand zich voelt: lichaamsfuncties, kwaliteit van leven, sociaal-maatschappelijk participeren, dagelijks functioneren, mentaal welbevinden en de spiritueel-existensiële dimensie.

Huber spreekt in haar nieuwe definitie van gezondheid over 'het vermogen van de mens om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven'. Uit het onderzoek van Huber blijkt dat mensen zich door deze definitie in hun kracht aangesproken voelen en niet in hun zwakte. ⁱⁱ

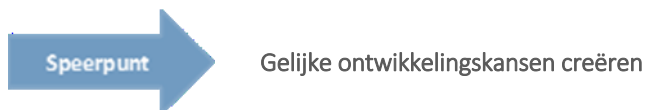
Het betekent dat iemand een diagnose van een ziekte kan hebben, maar dat er toch een heel groot gebied is waar hij of zij wel krachtig is. En die kracht kan nog versterkt worden. Dat is de manier waarop Hilversum invulling wil geven aan het begrip 'maatwerk'. Als de medewerkers van het Sociaal Plein in gesprek gaan met inwoners zijn daarom de volgende vragen leidend: *Wat is de situatie? Wat is belangrijk voor u? Wat kunt u zelf? Wat kunt u mogelijk voor een ander betekenen? Wat kunnen we er samen aan doen?*

4. Trends en ontwikkelingen

De gemeente Hilversum maakt ook een aantal inhoudelijke keuzes aangaande het sociaal domein. Deze zijn niet toevallig gekozen, maar hangen direct samen met een aantal dominante trends en ontwikkelingen die wij in dit hoofdstuk benoemen.ⁱⁱⁱ Onze samenleving ontwikkelt zich momenteel van een redelijk homogene, geordende en stabiele samenleving naar een samenleving met enorme variëteit en diversiteit. De verwachtingen van inwoners ten aanzien van de prestaties van de gemeente zijn gestegen, maar tegelijkertijd willen mensen minder overheidsbemoeienis. De relatie tussen gemeente en inwoner verandert nu en de komende jaren dan ook ingrijpend. In dit hoofdstuk benoemen wij de belangrijkste trends en ontwikkelingen. De uitwerking van de inhoudelijke speerpunten vindt u in **Hoofdstuk 5**.

Eerder ingrijpen

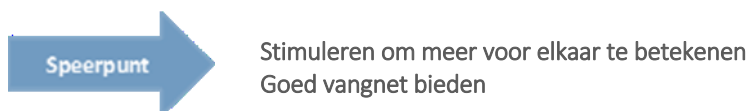
Zowel in jeugdzorg als in de langdurige zorg bestaat een toegenomen aandacht voor vroegtijdige signalering van risicovolle situaties en tijdig ingrijpen ter voorkoming van zwaardere ondersteuning en zorg. De trend laat een beweging zien van een focus op bestrijding van ziekte en intensieve ondersteuning naar een focus op behoud van gezondheid en eigen kracht door aanpassing van leefstijl en preventie.

Langer (zelfstandig) leven

De vergrijzing in Hilversum loopt voor op de ontwikkelingen die zich in heel Nederland en daarbuiten afspelen. Het percentage Hilversumse 65-plussers (19% op 1 januari 2016) is de laatste jaren weliswaar stabiel, maar dit percentage ligt boven het landelijk percentage (17,7% per 1 januari 2016). Vanaf 2025 zal de leeftijdsopbouw van Hilversum vergelijkbaar zijn met het gemiddelde in Nederland. Dat betekent dat het aantal 65-plussers verder stijgt naar 26% van de totale bevolking in 2040.^{iv}

Door de voortdurende verbetering van de medische zorg in Nederland neemt de levensverwachting toe. Maar dat betekent ook dat we langer de leeftijd hebben waarop zich allerlei kwalen kunnen voordoen. Preventie is van belang, omdat hiermee de leeftijd waarop men kwalen krijgt kan opschuiven. Door de betere gezondheidszorg kunnen mensen ondanks kwalen toch participeren in de samenleving. **Ook technologische ontwikkelingen maken dit beter mogelijk.** De meeste Nederlanders krijgen te maken met één of meer welvaartsziekten zoals diabetes, obesitas, hart- en vaatziekten en bepaalde kankersoorten. Hierbij is sprake van een tweedeling: mensen uit de lagere inkomensklasse zijn zich vaak minder gezond, hebben vaker langdurige beperkingen hebben en hebben vaker één of meer chronische aandoeningen dan mensen uit een hogere inkomensklasse. Daarnaast groeit het aantal mensen met dementie in Nederland van ruim 260.000 in 2015 tot circa meer dan een half miljoen in 2050.^v

Meer kwetsbare mensen blijven thuis wonen

Zorg en ondersteuning zal vaker dichtbij of aan huis verleend worden. Ouderen gaan niet langer naar een verzorgingshuis maar blijven langer zelfstandig wonen. Door andere wensen ten aanzien van levenskwaliteit en keuzevrijheid willen veel mensen hun leven ook op hogere leeftijd graag voortzetten zoals zij gewend zijn. Technologische ontwikkelingen maken dit steeds meer mogelijk. Echter, issues als eenzaamheid, vervuiling, druk op mantelzorgers, maar ook een gebrek aan zingeving (wat doe ik ertoe?) kunnen dan gaan opspelen.

Ook de ondersteuning van mensen met psychische problemen of een verstandelijke beperking vindt steeds vaker thuis plaats. Er zijn steeds minder locaties waar mensen langdurig in een instelling verblijven. Het gevolg is dat de gemeente en de samenleving geconfronteerd worden met een steeds grotere groep mensen die met zware problemen zelfstandig blijft wonen.

Goed vangnet bieden

Culturele diversiteit

De culturele diversiteit van de Hilversumse samenleving neemt toe. In heel Nederland zet de trend van de afgelopen vijftig jaar door waarbij er meer mensen immigreren dan emigreren. Door verandering in herkomst van immigranten over de jaren heen stijgt daarbij de diversiteit van de allochtone bevolking. Het aandeel ouderen onder de niet-Westerse allochtone bevolking stijgt ook snel: van 4% in 2012 tot 23% in 2060. De verwachting is dat statushouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning) blijven instromen in onze samenleving. Van belang is dat zij zich kunnen ontwikkelen zodat ook zij de mogelijkheid hebben om deel te nemen aan en naar vermogen bij te dragen aan de samenleving.

Gelijke ontwikkelkansen creëren
Kansen op werk verbeteren
Goed vangnet bieden

Veranderende arbeidsmarkt

De Nederlandse arbeidsmarkt verandert in een flexibele arbeidsmarkt met een stijgende werkloosheid en een toenemende instroom van arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa. Daarbij worden sommige banen overbodig door technologische ontwikkeling of worden andere vaardigheden gevraagd. Arbeidscontracten zijn steeds vaker flexibel van aard. Levenslange baan zekerheid is niet meer van deze tijd. Zeker voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, kan het lastig zijn om aan het werk te komen.

Kansen op werk verbeteren

Complexe schuldenproblematiek

Het aantal mensen met problematische schulden stijgt en het bedrag aan schulden wordt per persoon steeds hoger. Op dit moment kampen 1,2 miljoen huishoudens met problematische schulden of zitten in een schuldhulpverleningstraject. Dit is 1 op de 5 huishoudens. Uit een onderzoek van het Nibud blijkt dat 37% van de Nederlandse huishoudens in 2015 één of meerdere betalingsachterstanden had.^{vi}

Goed vangnet bieden

5. Inhoudelijke speerpunten

In dit hoofdstuk vindt u uitwerking van de belangrijkste inhoudelijke speerpunten voor de periode 2017-2021. De uitvoering hiervan krijgt vorm in de verschillende bestaande en nieuwe uitvoeringsnota's.

Jaarlijks ontvangt de raad een overzicht van de beleidsnota's en uitvoeringsplannen die raad kan verwachten met betrekking tot de vier speerpunten. Per nota/plan geeft het college aan welke rol hierbij van de raad wordt verwacht.

In dit hoofdstuk maken we een koppeling met de activiteiten zoals die benoemd zijn in de Programmabegroting 2017. Gezien de dynamiek in het sociaal domein leggen we in deze visie geen activiteiten voor de komende vier jaar vast. In het kader van de begrotingscyclus bekijken wij jaarlijks welke keuzes nodig zijn. Deze aanpak past bij de transformatiefase waar wij de komende jaren nog volop in zitten.

Figuur 6: Inhoudelijke speerpunten

I. Gelijke ontwikkelkansen creëren

Gezond en veilig opgroeien

In Nederland wonen de gelukkigste kinderen ter wereld^{viii} en ook in Hilversum gaat het goed met de jeugd. Primair is dit de verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers en heeft de gemeente een beperkte rol.

Raad: "We hebben aandacht voor jeugd in de volle breedte om kansen te vergroten."

De meeste Hilversumse kinderen hebben voldoende 'steun' aan de basisvoorzieningen zoals kinderopvang, peuterspeelzalen, scholen, sportterreinen, preventieve gezondheidszorg en cultuur. Soms hebben kinderen een extra steuntje in de rug nodig. Dan heeft de gemeente een taak door (kortdurende) hulp te bieden. De gemeente geeft de komende jaren blijvend aandacht aan het goed organiseren van alle mogelijke vormen van ondersteuning gericht op het versterken van de ontwikkelkansen van jeugdigen, **van preventie tot jeugdbescherming**. Daarmee kunnen we bijvoorbeeld voorkomen dat jongeren in de voetsporen van hun ouders treden als zij geen opleiding en geen baan hebben en problemen hebben op het gebied van schulden en verslaving.

Het is de opdracht van de gemeente om de ondersteuning te organiseren die past bij de vraag van de inwoner. Ook hier geldt weer het uitgangspunt 'licht waar het kan en zwaar waar het moet':

- Jeugdgezondheidszorg
- Opvoedingsondersteuning en **ondersteuning van startende ouders**
- Jongerenwerk
- Jeugdhulp: jeugd- en opvoedhulp, jeugdhulp bij een beperking, en de jeugd-geestelijke gezondheidszorg
- Jeugdbescherming en jeugdreclassering

Speciale aandacht verdient de groep jongeren die 18 jaar worden en nog niet voor zichzelf kunnen zorgen. Zij zijn volgens de wet volwassen, maar in hun gedrag en vaardigheden niet. Vaak betreft dit jongeren die tot hun 18e verplichte begeleiding krijgen van de jeugdbescherming. Zorgcontinuïteit voor deze kwetsbare jongeren is van groot belang. Door een goede samenwerking tussen de jeugdzorg, gemeenten én de jongere zelf kunnen we voorkomen dat zij na hun 18e verjaardag uit het zicht raken, met alle gevolgen van dien.

De inkoop van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering organiseert de gemeente Hilversum samen met de andere gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek. Uit de evaluatie van het inkooptraject voor 2015/2016 bleek dat voor de nieuwe inkoopronde behoefte was aan vernieuwing op het gebied van inkoop aanbod jeugdzorg. Voor 2017 zijn dan ook nieuwe afspraken gemaakt die beter passen bij de wens van de gemeenten om de behoefte van de inwoner centraal te stellen en maatwerk te leveren.

Zingeving

In het kader van gelijke ontwikkelkansen is het van belang dat mensen het gevoel hebben dat ze een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. Dat geeft het leven zin. Door armoede en ouderdom lopen inwoners het risico op sociale uitsluiting. Eenzaamheid ligt dan op de loer. Hilversum biedt verschillende minimaregelingen en faciliteert laagdrempelige activiteiten in de buurten voor volwassenen van alle leeftijden (zie voor zingeving voor ouderen verder Speerpunt IV). De gemeente Hilversum heeft extra aandacht voor kinderen en jongeren. Sociale armoede heeft een negatieve invloed op hun ontwikkelingskansen. Door de inzet van het jeugdsportfonds en het jeugdcultuurfonds ondersteunt Hilversum kinderen uit arme gezinnen bij hun ontwikkeling. Belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren is het verbeteren van voorzieningen voor deze kinderen (en volwassenen) in de buurten.

Goed taalonderwijs

Taal en spraak vormen een essentieel onderdeel van het leven. De taal machtig zijn, heeft een groot effect op opleidingsniveau en het behalen van een zogenaamde startkwalificatie (zie hieronder). De gemeente Hilversum stimuleert vroegsignalering en vroegbehandeling van taalachterstanden. Bij voorkeur vóór het zevende levensjaar, want dan is de taalontwikkeling het sterkst. Daarnaast zet de gemeente Hilversum actief in op onderwijs aan statushouders. Als zij de Nederlandse taal machtig zijn, versterkt dit de integratiekansen en de kansen voor goede carrière op school en het werk. Samen met een aantal partners als Tergooi en de huisartsen geeft de GGD Gooi en Vechtstreek invulling aan de aanpak van laaggeletterdheid in de regio. Landelijk heeft 11% van de volwassen bevolking moeite met lezen, schrijven en rekenen. In Hilversum is dat zelfs 13-16%. Het gaat niet alleen om mensen van buitenlandse herkomst, in meerderheid gaat het om mensen die in Nederland geboren en getogen zijn.^{viii}

Startkwalificatie

Voor het vinden van een betaalde baan is het van belang om een startkwalificatie te hebben. Een startkwalificatie is het minimale onderwijsniveau dat nodig is om kans te maken op een goede baan. Dat is een havo, vwo-diploma of een mbo-diploma op niveau 2. Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten is al jaren een speerpunt van Hilversum. Samen met de scholen worden goede resultaten geboekt, maar omdat elke voortijdig schoolverlater er één te veel is, blijft de gemeente hier actief op inzetten.

Programmabegroting 2017

- Uitvoeren van een verdiepend onderzoek naar verschillende vormen van eenzaamheid, teneinde gericht in te kunnen zetten op activiteiten die eenzaamheid kunnen verminderen.
- Het betrekken van het netwerk bij vroegsignalering van eenzaamheid.
- Laagdrempelige activiteiten organiseren waardoor inwoners elkaar kunnen leren kennen.
- In samenwerking met het veld actualiseren we het achterstandenbeleid. Hierin nemen we het VVE-dossier, de schakelklassen en de Brede Schoolopzet mee, maar ook het kinder- en jongerenwerk. Dat betekent dat we niet alleen de onderwijsinstellingen betrekken, maar ook maatschappelijke organisaties en waar nodig de samenwerkingsverbanden.
- Gericht en vergrootte aanwezigheid van Jeugd en Gezin op scholen.
- Verhogen van kennis en expertise van Jeugd en Gezin zodat zij in staat zijn om ook zwaardere casuïstiek in afstemming met het onderwijs op te pakken.
- Het basistakenpakket van Jeugd en Gezin flexibel maken, zodat het beter past bij de vraag van de inwoner.
- Het tegengaan van taalachterstand en laaggeletterdheid door de verdere ontwikkeling van het DigiTaalhuis.

II. Stimuleren om meer voor elkaar te betekenen

Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligers

In Hilversum zijn duizenden vrijwilligers actief. Zij dragen bij aan een sterkere samenleving door hun inzet voor maatschappelijke, culturele en sportactiviteiten en voor een prettige leefomgeving. Deze mensen zijn van grote waarde voor andere inwoners van Hilversum. Met het oog op het versterken van de buurten is de rol van vrijwilligers cruciaal. De gemeente Hilversum wil bijdragen aan de randvoorwaarden die mogelijk maken dat deze vrijwilligers zich enthousiast inzetten en drempels wegnemen voor anderen om actief te worden. In de *nota 'De Sterke Buurt'* schetste de gemeente Hilversum de contouren van het vrijwilligersbeleid. Deze aanpak wordt uitgewerkt in de *Integrale nota Buurtgericht werken* die begin 2017 verwacht wordt. Hilversum biedt vrijwilligers al een speciale verzekering aan en is er een vrijwilligerspremie voor werkzoekenden die vrijwilligerswerk doen.

Stimuleren en ondersteunen van mantelzorgers

In Hilversum zijn er naar schatting 4.000 mensen die zorgen voor hun naasten. Ondanks het feit dat ze zo genoemd worden, voelen ze zich geen mantelzorger. Ze zorgen 'gewoon' voor hun partner, hun ouders, hun kind of de buurvrouw die hulpbehoevend is. Dat doen ze met heel veel toewijding, maar soms kan dit wel een zware belasting zijn. De gemeente Hilversum vindt het van belang dat mantelzorgers kunnen rekenen op ondersteuning. Als ze vragen hebben, in contact willen komen met andere mantelzorgers of even een adempauze wensen. Daarom versterkt Hilversum de komende jaren het beleid op het gebied van mantelzorg(ondersteuning). **Belangrijk aandachtspunt daarbij is dat het aanvragen van ondersteuning zo laagdrempelig mogelijk is. Inwoners moeten kunnen rekenen op goede informatie en eenvoudige aanvraagprocedures.**

Programmabegroting 2017

- Vaststellen nota Buurtgericht werken
- Meer (h)erkenning van mantelzorg én een tijdiger beroep op mantelzorgondersteuning zodat overbelasting en uitval worden voorkomen. Het gaat om maatregelen op het gebied van:
 - o professionele ondersteuning voor mantelzorger;
 - o verlichting van mantelzorg;
 - o steun om maatschappelijk en financieel het hoofd boven water te houden.

III. Kansen op werk verbeteren

Begeleiding inwoners en werkgevers naar/op werk

De gemeente kan geen baangarantie geven en inwoners hebben zelf de verantwoordelijkheid om werk te vinden. De gemeente begeleidt wel de inwoners die dit niet zelf kunnen. In het *Meerjarenbeleidsplan Participatie* is medio 2015 vastgelegd op welke wijze Hilversum hen ondersteunt om een economische werkplek of een sociale werkplek te vinden. Daarbij zijn de persoonlijke omstandigheden van de inwoner leidend.

Raad: "We organiseren arbeidsontwikkeling in coproductie met gemeenschap en bedrijfsleven."

Aanvullend hierop begeleidt de gemeente (via het WSP Gooi en Vechtstreek – zie hieronder) werkgevers bij het in dienst nemen van deze mensen. Behoort een betaalde baan niet tot de mogelijkheden, dan is het van belang om voor deze inwoner een vorm van dagbesteding te vinden. Dat maakt het leven zinvol. Dit soort activiteiten ziet de gemeente Hilversum bij voorkeur in de buurt, waarmee een bijdrage geleverd kan worden aan de cohesie. Met de partners bekijkt de gemeente daarom op welke wijze we diverse inloop- en dagbestedingsactiviteiten kunnen bundelen en in de buurt kunnen aanbieden.

Voldoende banen en een goede match op het aanbod

De gemeente daagt werkgevers in Hilversum uit om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Dit betekent dat de gemeente werkgevers stimuleert om mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Dit doet de gemeente bijvoorbeeld door de aanvraag van vergunningen zo eenvoudig mogelijk te maken. Het werkgeversservicepunt (WSP) Gooi en Vechtstreek speelt een belangrijke rol bij het stimuleren en ondersteunen van werkgevers. Het WSP geeft advies op het gebied van sociaal ondernemen, wet en regelgeving en beschikt over een groot bestand aan gemotiveerde werkzoekenden die daar invulling aan kunnen geven.

Programmabegroting 2017

- Uitvoering geven aan het regionale *Uitvoeringsprogramma jongeren, onderwijs en werk*.
- Uitvoering geven aan het *Convenant Vroegtijdig Schoolverlaten* door meer alert zijn op de overstapmomenten en op die momenten actief in gesprek te gaan met jongeren.
- Door ontwikkelen van de regionale werkgeversdienstverlening door één systeem voor werkgevers en werkzoekende te realiseren en actief te werken aan uitbreiding van het lokale en regionale werkgeversnetwerk.
- Stimuleren sociaal ondernemerschap.
- Banenafpraak nakomen als gemeentelijk werkgever door invulling te geven aan uitkomsten UWV-scan.

IV. Goed vangnet bieden

Inzet minimaregelingen en schuldhulpverlening

De gemeente Hilversum heeft een breed scala aan speciale regelingen voor mensen met een minimuminkomen, waaronder:

- Regeling Meedoen;
- Woonkostentoeslag;
- Bijzondere bijstand;
- Collectieve ziektekostenverzekering.

Met deze regelingen wil de gemeente bijdragen aan de ontwikkelkansen van inwoners. Een goede communicatie is en blijft een belangrijk middel om zoveel mogelijk inwoners die recht hebben op deze regelingen te bereiken.

Ook schulden belemmeren inwoners om een bijdrage te leveren aan de samenleving. Aanhoudende financiële problemen maken dat mensen bij de dag gaan leven. Als de aandacht gericht blijft op de rekeningen die vandaag betaald moeten worden, dan verdwijnt het langetermijnperspectief. Met de juiste ondersteuning en snelle toegang tot schuldhulpverlening kan dat veranderen.

Hilversum kiest voor een brede dienstverlening en legt daarbij nadruk op preventie en het voorkomen van schulden. Zijn er schulden dan richt de gemeente zich samen met de inwoner met schuldhulpverlening op het bereiken van een structurele verbetering van de situatie. Nazorg is dan ook een belangrijk aandachtspunt. Samen met de woningcorporaties werkt het Sociaal Plein tenslotte aan een verbetering van de aanpak om uithuiszettingen te voorkomen.

Ondersteuning bij zelfstandig wonen

Inwoners blijven vaker zelfstandig wonen. Dit geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor andere inwoners met een bijvoorbeeld verstandelijke en/of lichamelijke beperking. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid als inwoners dit niet zelf of met ondersteuning vanuit de eigen leefomgeving redden. De gemeente kan dan individuele ondersteuning indiceren en organiseren zoals huishoudelijke hulp, aanpassingen in de woning en ondersteuning bij vervoer en begeleiding. Maar ook issues als eenzaamheid en een gebrek aan zingeving (wat doe ik ertoe?) komen om de hoek kijken als mensen langer zelfstandig wonen. Daarom zet de gemeente Hilversum in op het buurtgericht werken om zo bij te dragen aan een stevige sociale cohesie in de buurten. Het moet weer normaal worden om naar elkaar om te kijken en iets voor elkaar te doen. Belangrijk aandachtspunt in het kader van signalering is daarnaast de samenwerking in de zorgnetwerken in de wijken. De gemeente indiceert de ondersteuning die nodig is, betaalt deze, houdt toezicht op de kwaliteit en **faciliteert de netwerken om de ondersteuning goed te organiseren. Hierbij is de gemeente alert op het benutten van de kansen die de technologische ontwikkelingen kunnen bieden. Als Mediastad benut Hilversum hiervoor de mogelijkheden binnen de gemeentegrenzen.**

Sommige inwoners kunnen alleen zelfstandig wonen als er zwaardere vormen van begeleiding of toezicht beschikbaar zijn. Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende plekken 'beschermd wonen'. Hilversum werkt hierin nauw samen met de gemeenten in de regio Gooi- en Vechtstreek. Zie verder onder 'Veilig Thuis en crisishulp'.

Ondersteuning bij regie

De regisseurs van het Sociaal Plein helpen kwetsbare inwoners die niet in staat zijn om zelf regie te voeren over hun leven. Vaak is hierbij sprake van ingewikkelde problematiek op de verschillende terreinen. Samen met de inwoner wordt bepaald welke mogelijke ondersteuningsvormen bijdragen aan het versterken van de eigen regie en zelfredzaamheid.

Raad: "De kwetsbaarste inwoners kunnen op intensieve en integrale ondersteuning rekenen."

Met onder andere zorgorganisaties en woningbouwcorporaties werkt het Sociaal Plein de komende jaren aan het verder versterken van deze regierol, zodat de kwetsbare inwoners beter kunnen worden ondersteund. Het gaat daarbij over 'wie doet wat en wanneer' maar ook over de uitwisseling van gegevens binnen de kaders van de privacywetgeving. Zo kunnen we samen een compleet ondersteuningsaanbod van interventies, behandelmethodes en instrumenten realiseren. Met als doel dat de betreffende inwoners en gezinnen zoveel mogelijk weer op eigen kracht verder kunnen.

Daarnaast zorgt het Sociaal Plein er in samenwerking met het RIBW Gooi en Vechtstreek voor dat elke dakloze een plan van aanpak voor de toekomst krijgt. Deze aanpak komt voort uit de motie die de Hilversumse gemeenteraad in 2015 aannam over de begeleiding van daklozen.

Crisishulp en Veilig Thuis

Voor de inwoners waarbij de veiligheid in het geding is, die toezicht nodig hebben bij het zelfstandig wonen (beschermd wonen), of die tijdelijk een opvangplek nodig hebben, gaan de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek de komende jaren nauwer samenwerken. In de regionale *nota Bescherming en opvang* (verwacht eind 2016) ligt de ontwikkelagenda voor de komende vier jaar vast. Door de financiële middelen van de regiogemeenten en de centrumgemeente Hilversum te bundelen ontstaat slagkracht in de samenwerking met het veld.

Een belangrijk speerpunt uit de *nota Bescherming en Opvang* is de versterking van de crisiszorg. Nu zijn er nog veel verschillende organisaties waar de uitvoering van de crisiszorg is belegd. De gemeenten willen deze crisiszorg gaan bundelen binnen de Gooi en Vechtstreek en daarmee realiseren dat er minder hinder is van de verschillende (financiële) schotten die er nu nog zijn.

Ook het bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling is en blijft een belangrijk speerpunt voor de komende jaren. De organisatie Veilig Thuis (Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling) speelt hierin een centrale rol. In opdracht van de regiogemeenten geeft Veilig Thuis regio Gooi en Vechtstreek advies, ondersteunt, doet onderzoek en brengt hulpverlening op gang om de situatie voor alle betrokkenen veiliger te maken. In Gooi en Vechtstreek is het aantal meldingen bij Veilig Thuis in 2016 met 16% gestegen ten opzichte van 2015. Waarschijnlijk veroorzaakt doordat het melden van huiselijk geweld bij Veilig Thuis laagdrempeliger is dan vroeger en er door het Rijk een grote communicatiecampagne is opgezet voor Veilig Thuis. De komende jaren wordt ingezet op het verder verbeteren van de organisatie Veilig Thuis en het verbeteren van de samenwerking tussen Veilig Thuis en andere organisaties in het sociaal domein.

Programmabegroting 2017

- Vergroten bekendheid en bereik van minimaregelingen door gerichte en actieve communicatie.
- Verbeteren van preventie bij schuldhelpverlening en samenwerking met maatschappelijke partners.
- Op basis van regionale *nota Bescherming & Opvang* Uitvoeren vormgeven de nieuwe werkwijze crisisdienst.
- Pilots uitvoeren met nieuwe vormen van wonen met toezicht.

6. Programmabegroting en bestemmingsreserve

Jaarlijks stelt de gemeenteraad de inhoudelijke prioriteiten en de financiële kaders van de gemeente vast met de vaststelling van de begroting. De uitvoering van deze visie vindt plaats binnen deze financiële kaders. Het gaat om de budgetten van Programma 2. Zorg en Programma 3. Werken.

bedragen x € 1.000

Programma 2. Zorg	2017	2018	2019	2020
Thema's:				
02.01 Publieke gezondheid	9.045	8.618	8.588	8.588
02.02 Preventie Jeugd & Onderwijs	5.142	4.895	4.951	4.999
02.03 Geïndiceerde zorg	53.580	52.844	53.091	53.169
Totaal lasten	67.767	66.357	66.630	66.756
Thema's:				
02.01 Publieke gezondheid	-129	-129	-129	-129
02.02 Preventie Jeugd & Onderwijs	-2.489	-2.489	-2.489	-2.489
02.03 Geïndiceerde zorg	-3.228	-3.227	-3.227	-3.227
Totaal baten	-5.846	-5.845	-5.845	-5.845
Saldo van baten en lasten	61.921	60.512	60.785	60.911
Mutatie reserves	-1.507	-11	-11	-11
	60.414	60.501	60.774	60.900

(Conform progr. 2 in PB 2017 (excl. onderwĳshuisvesting))

bedragen x € 1.000

Programma 3. Werken	2017	2018	2019	2020
Thema's:				
03.02 Werkende stad	11.855	11.286	10.947	10.241
03.03 Sociale stad	36.258	35.357	34.360	33.362
Totaal lasten	48.113	46.643	45.307	43.603
Thema's:				
03.02 Werkende stad	-664	-662	-662	-662
03.03 Sociale stad	-25.734	-25.731	-25.731	-25.731
Totaal baten	-26.398	-26.393	-26.393	-26.393
Saldo van baten en lasten	21.715	20.250	18.914	17.210
Mutatie reserves	-31	-	-	-
	21.684	20.250	18.914	17.210

(Conform progr. 3 in PB 2017 (excl. thema 3.1 en 3.4))

Bestemmingsreserve sociaal domein

Vanwege mogelijke risico's in de uitvoering van het sociaal domein (open/einde regeling) en voor de verdere doorontwikkeling (transformatie) heeft de raad naast de budgetten uit de begroting een bestemmingsreserve sociaal domein beschikbaar gesteld. Inzet van deze middelen vanuit de reserve worden altijd ter goedkeuring voorgelegd aan de raad.

7. Monitoring en sturing

De gemeente Hilversum heeft de ambitie om een goede financier en toezichthouder te zijn binnen het sociaal domein. Het gaat Hilversum daarbij zeker niet alleen om kwantiteit; de gemeente wil kunnen garanderen dat de ondersteuning die inwoners krijgen van goede kwaliteit is. Immers, wat zegt het als de SMART-doelen bereikt zijn? Heeft de inwoner dan ook het gevoel echt ondersteund te zijn? De inwoner, zijn netwerk, de professional en het Sociaal Plein zullen allemaal op een andere manier naar de resultaten kijken. Dit vraagt naast de monitoring via het contractmanagement om een andere, meer kwalitatieve wijze van monitoring. In de optiek van Hilversum leidt inzicht in de kwaliteit van ondersteuning ook tot een betere en onderbouwde keuze voor ondersteuning op maat.

De gemeente Hilversum haalt de informatie hiervoor in ieder geval uit:

- Buurtgesprekken/analyses;
- Monitoring functioneren Sociaal Plein;
- Doorontwikkeling regionale monitor individuele voorzieningen;
- Ontwikkelen van reviews door gebruikers;
- Feedback van Adviesraad Sociaal Domein en Cliëntenraad Sociale Zaken;
- Inzet van visitaties;
- Gezondheidsonderzoeken GGD;
- Scholierenonderzoek Gooi en Vechtstreek (EMOVO);
- Evaluatie van verschillende specifieke onderwerpen als het voorkomen van uithuiszettingen, schuldhulpverlening en mantelzorgwaardering;
- Omnibusenquête;
- Verplichte landelijke monitor WMO;
- Verplicht landelijke monitor Jeugd;
- Benchmark Divosa.

Sturing door gemeenteraad

Op basis van actieve monitoring kunnen college en raad goed inschatten wat er speelt en wat er nodig is. Waar is extra inzet van budget nodig, waar moeten we juist mee stoppen en hoe kunnen we middelen effectiever inzetten (bijvoorbeeld door ontschotting)? Verschillende vormen van monitoring maken deze keuzes voor de raad inzichtelijk. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat ook de verhalen van cliënten de gemeenteraad bereiken.

Raad: "Voortdurend meten = weten wat er speelt en welke aanpassingen er nodig zijn."

De verschillende vormen van monitoring komen samen in de monitor Sociaal Domein die samen met de raad zal worden ontwikkeld. De raad bepaalt daarmee zelf op welke indicatoren ze wil kunnen sturen. Twee keer per jaar krijgt de raad via deze monitor informatie over de voortgang van de uitvoering. Op basis daarvan maakt de raad keuzes voor de uitvoering. Jaarlijks legt de raad de prioriteiten en de indicatoren voor het volgende uitvoeringsjaar vast in de programmabegroting.

Daarnaast ontvangt de raad jaarlijks een overzicht van de beleidsnota's en uitvoeringsplannen die raad kan verwachten met betrekking tot de vier speerpunten (gelijke ontwikkelkansen creëren, meer voor elkaar zorgen, kansen op werk verbeteren). Per nota/plan geeft het college aan welke rol hierbij van de raad wordt verwacht.

Dynamische leeragenda

Het is de ambitie van de gemeente Hilversum om de komende jaren te komen tot een dynamische leeragenda voor het sociaal domein. Het sociaal domein is immers geen statisch geheel; het hele samenspel van inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en gemeente is voortdurend in beweging. Maatschappelijke ontwikkelingen maken dat voortdurende reflectie, leren en ruimte om dingen anders te doen essentieel is.

De gemeente en haar partners moeten daarom steeds bereid zijn om in de spiegel te kijken: klopt het nog wat we willen bereiken, vragen trends en ontwikkelingen in de maatschappij een andere focus en werkt wat we doen wel? Of moeten we anders werken, anders samenwerken, anders financieren of anders organiseren? Hierbij is het van belang om elkaar juist te ontmoeten buiten de besluitvormingscyclus om. In de komende jaren worden verschillende interactiemomenten gecreëerd tussen de gemeenteraad en de partners in het sociaal domein om hierover in gesprek te gaan.

-
- i Nota Transformatie Sociaal Domein december 2013
 - ii www.ipositivehealth.com
 - iii www.gemeentenvandetoekomst.nl
 - iv CBS
 - v Dementiemonitor 2014, Alzheimer Nederland
 - vi NIBUD 2015
 - vii Onderzoek UNICEF 2013
 - viii Cijfers 2016 Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt ROA Maastricht University, Stichting Lezen en Schrijven

Bijlagen

Bijlage – Dashboard

Afkomstig uit de Reader 'Een en een is drie'. Ter inspiratie van de deelnemers aan de Beeldvormende Sessie 20 april 2016

In het dashboard is kort aangegeven wat de stand van zaken van de uitvoering is. Een groene 😊 Smiley geeft aan dat de uitvoering succesvol is afgerond of succesvol verloopt. Een gele 😐 Smiley betekent dat er zaken in uitvoering zijn of (blijvende) aandacht behoeven.

1. Evaluatie schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening wordt binnen de kaders van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening uitgevoerd. In deze evaluatie wordt weergegeven of we de doelen uit het beleidsplan Meedoen naar vermogen (2012-2015) en de aanvullende nota schuldhulpverlening 2013 “naar een effectievere en efficiëntere schuldhulpverlening” hebben behaald. Voor deze evaluatie is input gevraagd van de cliëntenraad en de adviesraad Sociaal Domein en zijn gesprekken gevoerd met de aanbieders van schuldhulpverlening.

Onderwerp	Wat waren we van plan	Korte stand van zaken resultaat		Wat valt ons op/wat valt er specifiek te melden
Selectiever, efficiënter en maatwerk	Om selectiever en efficiënter te werken en maatwerk te kunnen bieden wordt schuldhulpverlening in Hilversum vanaf 2012 aangeboden in een drietal pakketten: het basispakket, het uitgebreide pakket en het pluspakket.	Na Europese aanbesteding zijn er een drietal aanbieders in Hilversum actief, men werkt in het verlengde van elkaar. Preventie (ingekocht bij Westerbeek), Intake, onderzoek en doorverwijzing (Stuurman budget control) en financieel-technische schuldhulpverlening (ingekocht bij Plan groep).		De drie partijen werken goed met elkaar samen en bieden maatwerk. In het kader van preventie wordt er voorlichting gegeven op scholen en wordt tijdens de technische hulpverlening gecoacht zodat niemand tijdens het traject uitvalt. De cliëntenraad en de adviesraad Sociaal Domein hebben gesignaleerd dat sommige aanmeldingen voor schuldhulpverlening lang kunnen duren. Over het algemeen wordt aangegeven dat men tevreden is over de manier waarop schuldhulpverlening in Hilversum is georganiseerd.
	Daarnaast kan het ‘Schuldhulpmaatje’ worden ingezet. Zij bieden deskundige hulp en leren de klanten in toekomst schuldenvrij te kunnen blijven.	Schuldhulpmaatje wordt ingezet.		Er zijn twee partijen die op dit punt worden gesubsidieerd (Humanitas en Leger des Heils). Daarnaast bestaan er tal van particuliere initiatieven. Van deze initiatieven wordt goed gebruik gemaakt door de inwoners van Hilversum.

<p>Ketenafpraak en preventie</p>	<p>Gemeente maakt goede afspraken met andere partijen die een schuld-situatie mogelijk al signaleren voordat de schuldenaar zelf aanklopt.</p> <p>De samenwerking met andere partijen wordt uitgebreider; op het terrein van preventie maar ook bij het aanbieden van hulp in een vroeg stadium van het ontstaan van schulden. Het voorkomen van het ontstaan en oplopen van schulden draagt bij aan de betaalbaarheid.</p>	<p>In 2015 heeft het Sociaal Plein samen met Westerbeek en alle woningbouwverenigingen, Dudok, Gooi en Omstreken en Alliantie een werkinstructie huurachterstanden ontwikkeld.</p> <p>In de werkinstructie Huurachterstanden wordt besproken dat de woningbouwverenigingen hun huurders met 2 tot 3 maanden huurachterstand aanmelden bij het Sociaal Plein. Hieruit voortvloeiend is één van onze schuldhulpverleners ook aanwezig geweest bij een open inloopspreekuur eind september bij Dudok waarbij huurders binnen kunnen lopen met uiteenlopende vraagstukken over huur en incasso.</p> <p>In het kader van preventie is verder een preventieprogramma opgesteld. Onderdelen hiervan zijn bijvoorbeeld een nieuwsbrief genaamd Duit! in 't zakkie.</p> <p>DUIT! is in 2014 twee keer uitgekomen in een oplage van 1000 stuks, in 2015 is de Duit! drie keer uitgekomen in een oplage van 800 stuks. Daarnaast zijn budgettrainingen gegeven in het centrum en in een aantal buurthuizen en wordt op de scholen lesgegeven aan jongeren.</p>	<p> Op moment van dit schrijven zijn wij bezig met de opstart van een Pilot Goede Gieren o.l.v. Pieter Hilhorst. Het Goede Gieren project gaat uit van vroegsignalering en het vinden van oplossingen voor financiële problemen in de eigen omgeving.</p>
---	---	---	--

Bieden van nazorg	Na traject schuldhulpverlening neemt regisseur nog eens of meerdere malen contact op met de inwoner om na te gaan of zijn situatie stabiel blijft.	Indien nodig worden inwoners verwezen naar bijvoorbeeld stichting schuldhulpmaatje of naar de vrijwillige thuisadministratie voor nazorg.		We hebben nog geen goed beeld van personen die na een wettelijke schuldsanering uitstromen uit de schulden. Het bieden van nazorg voor deze groep behoeft meer aandacht.
Inzet vrijwilligers	Aan de betaalbaarheid van schuldhulpverlening wordt tevens bijgedragen door het inzetten van vrijwilligers.	Zoals reeds aangegeven subsidiëren we een aantal partijen die gebruik maken van vrijwilligers. Dit loopt goed. Professionals en vrijwilligers weten elkaar goed te vinden.		-
Jongeren/zzp'ers	De schuldenproblematiek onder jongeren neemt zichtbaar toe. Preventie is steeds al onderdeel van het beleid geweest, maar nu richten wij ons met preventie ook specifiek op jongeren.	Eind 2014 is een eerste pilot gehouden met het geven van 1 les (anderhalf uur) over financiën en schulden aan jongeren die een MBO opleiding op niveau 1 volgen (Entree opleiding). Deze les werd goed ontvangen bij de doelgroep met als resultaat dat in de periode februari/mei alle klassen MBO niveau 1 deze les hebben gekregen als onderdeel van hun lesprogramma. Dit waren in totaal 4 klassen, van ieder gemiddeld 20 jongeren. Als eindresultaat hiervan is dit lesprogramma verplicht gesteld voor alle MBO Entree klassen. Er is een informatiefolder geschreven voor jongeren die 18 jaar zijn geworden. In deze brochure worden de belangrijkste veranderingen behandeld die van toepassing zijn als jongeren 18 jaar worden. Deze folder is in 2014 wijdverspreid en wordt in 2016 opnieuw verstuurd.		-

<p>Digitalisering aanmeldproces</p>	<p>Efficiencyverbetering en daarmee kostenbesparing op de uitvoering door het digitaliseren van het anmeldproces.</p>	<p>Het anmeldproces is niet gedigitaliseerd. Persoonlijk contact in schuldensituaties is effectiever.</p>	<p> Preventie, vroegsignalering en een adequate aanpak van geldzorgen is nodig om erger te voorkomen.</p> <p>Het NIBUD werkt momenteel hard aan de realisatie van het (digitale) Geldplan 'Kom uit de geldzorgen', gericht op huishoudens met financiële problemen.</p> <p>Op basis van een inventarisatie van inkomsten en uitgaven, bezittingen en schulden, wordt de ernst van de situatie bepaald en een actieplan opgesteld.</p> <p>Dit geldplan komt in de tweede helft van 2016 beschikbaar. Het geldplan zal door de partijen die de preventie uitvoeren samen met inwoners ingevuld.</p>
--	---	---	--

2. Evaluatie Wmo beleid

In 2011 is de Wmo nota vastgesteld. In 2013 is de nota Transitie in het Sociaal Domein vastgesteld. In 2014 is een aanvullende nota Wmo 2015 vastgesteld. Deze drie nota's zijn geëvalueerd. De resultaten zijn afkomstig van het eigen Sociaal Plein of van de regio.

Onderwerp	Wat waren we van plan	Korte stand van zaken resultaat		Wat valt ons op/wat valt er specifiek te melden
Stimuleren van de sociale infrastructuur	Doorontwikkelen gebiedsgericht werken en met inwoners initiatieven ontwikkelen	Wordt uitgerold vanuit het sterprogramma Buurten.	😊	De ontwikkeling van de Buurten en het vernieuwen van Welzijn wordt interactief opgepakt vanuit het sterprogramma Buurten. Dit gebeurt in een separaat traject.
	Beleid voor informele zorg vaststellen	Uitvoeringsnota mantelzorg is vastgesteld in 2015 en in uitvoering.	😊	De raad wordt periodiek op de hoogte gesteld van de voortgang van de nota. Uit de voorlopige evaluatie blijkt dat communicatie naar de doelgroep cruciaal is. Binnen de vernieuwing van welzijn zal de ondersteuning van mantelzorgers meer bij het Sociaal plein komen te liggen.
	Beleid ontwikkelen tegenprestatie	Verordening tegenprestatie is opgesteld.	😊	
Preventie	Bevorderen gezonde levensstijl	Zie evaluatie gezondheidsbeleid.	😊	In de evaluatie van de nota Gezondheid wordt uitgebreid op dit onderdeel ingegaan.
	Preventieve activiteiten in samenhang oppakken			
Versterken algemene voorzieningen	Ontwikkelen wijkprofielen en sociale kaart	Gerealiseerd.	😊	De buurtcoördinatoren en de wijkteams kunnen aan de hand van de wijkprofielen en de sociale kaart hun taak goed oppakken.
	Kwaliteitseisen ontwikkelen voor gesubsidieerde instellingen	In ontwikkeling.	😬	In 2016 wordt hier verder aan gewerkt in het kader van de flexibilisering van subsidies.
Individuele voorzieningen	Formuleren kwaliteitseisen inkoop	Gerealiseerd in regionaal verband.	😊	De inkoop voor nieuwe zorgtaken is goed verlopen. Er waren geen grote hick-ups. Het traject voor de periode vanaf 2017 is al gestart
	Samenhang realiseren lokale sociale infrastructuur	Verdere ontwikkeling ondergebracht in programma Buurten.	😊	De ontwikkeling van de Buurten en het vernieuwen van Welzijn wordt interactief opgepakt vanuit het sterprogramma Buurten. Belangrijk onderdeel is de samenhang in de buurten tussen gemeente, zorgaanbieders en aanbieders van activiteiten in de sfeer van welzijn.

	Registreren individuele arrangementen	Gerealiseerd.		Het proces van indicatiestelling schrijft voor dat individuele arrangementen worden geregistreerd. Lastig blijven zaken rondom privacy en de uitwisseling van gegevens tussen Sociaal plein en zorgaanbieders. Dit is een probleem dat landelijk speelt.
	Afspraken maken met regiogemeenten inzake beleidsontwikkeling en contractbeheer	Gerealiseerd.	 	In de Regionale Samenwerkingsagenda zijn afspraken gemaakt over welke punten beleidsmatig wordt samengewerkt. Voorbeelden hiervan uit het verleden zijn Mantelzorgondersteuning, Hulp bij het huishouden Toelage en inloop GGZ. In de toekomst wordt meer samengewerkt op het gebied van Maatschappelijke Opvang. In 2014 is door de gemeenten in de regio besloten gezamenlijk in te kopen op het gebied van zorg. Het contractbeheer is ondergebracht bij de regio.
Integrale toegang	Integrale toegang vormgeven	Gerealiseerd.		Het Sociaal plein is in 2015 gestart. Aan de bezoekersaantallen is te zien dat steeds meer inwoners het Sociaal plein weten te vinden.
	Afspraken maken over regie en privacy binnen de integrale toegang	Gerealiseerd.		Binnen het Sociaal Plein is een team belast met de regie op multi probleem gevallen. Er wordt gewerkt volgens de landelijke richtlijnen op het gebied van privacy.
Inkoop	Resultaatgerichte afspraken maken met instellingen	Gerealiseerd bij contractering begeleiding.		Uitgangspunt bij de contractering in het kader van de nieuwe zorgtaken was het maken van afspraken over het resultaat.
		Bij gesubsidieerde instellingen in ontwikkeling.		Wordt in 2016 verder aan gewerkt in het kader van flexibilisering van de subsidies.

Wonen en zorg	Scheiden wonen en zorg	Lopend proces voor de lange termijn.		De gemeenten in de regio werken al tijden samen op het gebied van huisvesting. Het inspelen op scheiden wonen en zorg is en blijft een belangrijk thema binnen deze samenwerking. Er zijn diverse stappen ondernomen om de behoefte nu en in de toekomst aan seniorenwoningen gezamenlijk in beeld te brengen. Er is een goede afstemming met de zorgaanbieders van intramurale zorg. De gemeente stelt als voorwaarde bij herstructureringsopgaven bij senioren- en zorgcomplexen dat de herhuisvestingsopgave van bewoners altijd voorop staat.
Maatschappelijke Zorg	Separate nota	De houtskoolschets is in procedure.		Op dit moment loopt een regionaal traject om te komen tot nieuw beleid voor de Maatschappelijke Zorg. De nog vast te stellen nota zal een addendum worden bij het beleidsplan Sociaal Domein 2017.
Regionale samenwerking	Harmoniseren werkprocessen van de uitvoeringsdiensten	Gerealiseerd.		Eventuele wijzigingen in werkprocessen worden in regionaal verband besproken.
	Kennisuitwisseling	Gerealiseerd.		Kennisuitwisseling is gecontinueerd middels het regionale Leerhuis.
Aanvullend beleidsplan Wmo 2015	Overgedragen middelen vanuit de Wtcg en CER ten goede laten komen aan chronisch zieken	De middelen worden ingezet middels een aanvullende zorgverzekering voor inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm.		Van de regeling wordt goed gebruik gemaakt. Goede communicatie is cruciaal geweest om de doelgroep te bereiken.

	Toezichthouder Wmo en Ombudsfunctionaris	Functionarissen zijn benoemd.		In 2016 wordt gewerkt in regionaal verband aan een protocol voor de Toezichthouder Wmo De regionale ombudsfunctionarissen hebben in 2015 hun eerste zaken behandeld.
	PGB kleine aanbieders	In het keukentafelgesprek worden inwoners voorgelicht over de voor- en nadelen van een PGB.		Inwoners kiezen vaker voor zorg in natura, daar er een ruim aanbod aan aanbieders is gecontracteerd. De mogelijkheid blijft bestaan om te kiezen voor een niet-gecontracteerde aanbieder dmv een PGB.
	Clientondersteuning	MEE is gecontracteerd.		Met MEE zijn afspraken gemaakt voor 2015 en 2016. Indien gewenst kunen inwoners een derde partij vragen om hen te adviseren bij gesprekken op het Sociaal Plein

3. Evaluatie #jonginHilversum 2013-2016 en het Aanvullend beleidsplan voor de jeugdhulp 2015-2016

In 2012 is het beleidsplan #jonginHilversum vastgesteld en in 2014 het Aanvullend beleidsplan voor de jeugdhulp. In deze documenten zijn ambities opgenomen die de gemeente tussen 2013 en 2016 wil bereiken. In deze evaluatie wordt per pijler benoemd wat de ambitie van de gemeente was en wat de resultaten zijn.

Inhoudsopgave

- A. Resultaten pijler 1: Brede ontwikkeling
- B. Resultaten pijler 2: Versterken van kansen
- C. Resultaten pijler 3: Passende ondersteuning

Resultaten pijler A: Brede ontwikkeling #jonginHilversum 2013-2016

Deze pijler richt zich op de brede collectieve ontwikkeling van alle jeugdigen in Hilversum.

Onderwerp	Wat was het doel	Korte stand van zaken resultaat		Wat valt ons op/wat valt er specifiek te melden
Basisvoorziening en breed inzetbaar	Voldoende binnen en buiten accommodaties voor sport, spelen en cultuur	Er zijn voldoende accommodaties.		Voor jeugd is er wel een wachtlijst bij de hockeysport. Dit heeft deels te maken met de beschikbaarheid van velden, maar ook met een gebrek aan kader. Tevens ligt er een vraag omtrent een wielervedbaan in Hilversum.
	Het aanbod aan activiteiten sport, cultuur en vrije tijd sluit aan op de vraag	In hoofdlijnen sluit het aanbod aan bij de doelgroep jeugd.		Buurtsportcoaches, sportverenigingen en commerciële initiatieven zijn bezig om het aanbod uitdagend te laten zijn. Omdat het onderwijs beter weet op welke manier het aanbod kan aansluiten op de vraag worden de middelen voor Hilversumse cultuurproducten mogelijk verlegd naar het onderwijs. Het cultuurloket vormt de toegang tot het educatieaanbod en vraagbaak is voor het onderwijs

	Kinderopvangaccommodaties en peuterspeelzalen voldoen aan de wettelijke regelgeving	In de jaren 2013, 2014 en 2015 heeft Hilversum voldaan aan de wettelijke eis en zijn alle locaties door de GGD geïnspecteerd.		In 20% van de inspecties wordt handhavend opgetreden. In 2015 zijn twee boetetracten opgestart die herhaaldelijk tekort kwamen op de kwaliteitseisen. Deze trajecten lopen nog.
	Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het IHP.	Gerealiseerd.		
	Scholen die dat willen ontwikkelen zich als brede school of Integraal Kindcentrum.	Gerealiseerd.		Er zijn 9 Brede Scholen: scholen die structureel samenwerken met partijen in/om de school. Hiermee is voldaan aan de ambities. Scholen hebben de verantwoordelijkheid om zonder middelen vanuit de gemeente de taken te onderhouden.
Informatie-overdracht en signaleren	Goede voorlichting over gezond opgroeien en opvoeden.	Jeugd en Gezin, GGD bieden voorlichting.		Voorbeelden: Gezonde basisboodschap, bieden van opvoedcursussen, Samen aan de slag, Gooi in Beweging. Jongeren op gezond gewicht (JOGG)
	Vroegtijdige signalering van gezondheids- en psychische problemen bij kinderen.	Jeugd en Gezin heeft de opdracht om via het consultatiebureau vroegtijdig te signaleren.		Verpleegkundigen en artsen worden opgeleid. Dit vraagt blijvende aandacht.
	Het herkennen en voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling.	Onderwijs, leerplichtambtenaren, aanbieders zijn verplicht om te werken volgens de wet meldcode kindermishandeling.		Door de meldcode is er een basis voor professionals om te handelen. Het herkennen en voorkomen van geweld vraagt blijvende aandacht bij professionals in het trainen en opleiden.
	Gebruik van de verwijzindex onder professionals.	Gebruik van verwijzindex is verplicht gesteld via gecontracteerde jeugdhulpaanbieders.		Het daadwerkelijk gebruiken vraagt blijvende aandacht en training.
	Ouders en professionals zijn bekend met het CJG.	CJG is ondergebracht bij Jeugd en Gezin. Er is een toename van het aantal ouders dat gebruik maakt (zie jaarrekening).		Het bereik van het CJG is gestegen. Het streven moet zijn dat in de toekomst nog meer hier gebruik van wordt gemaakt voor het afschalen van vragen.
Verbinding en participatie	Vraaggericht werken en de omschakeling van aanbodfinanciering naar prestatieafspraken	Jeugd en Gezin heeft de opdracht om de pedagogische civil society te versterken. Ook is dit opgenomen in programma Buurten.		Afhankelijk van de behoefte van de buurt / inwoners worden de voorzieningen bepaald.

Een hogere jongerenparticipatie en ouderbetrokkenheid	Diverse initiatieven om betrokkenheid te vergroten: Samenkracht, bijeenkomsten via Ouderplatform, Xpeditie.		Het is van belang dat hier blijvende aandacht voor is. Het blijft lastig om een hoge opkomst te krijgen bij deze bijeenkomsten.
Een versterkte sociale samenhang in de wijk	Er zijn 8 buurtcoördinatoren die een rol hebben bij versterking van de sociale samenhang. Zie ook programma Buurten.		Valt onder programma Buurten en vraagt blijvende aandacht.
Een beter gebruik van ondersteuningsmogelijkheden via mantelzorg/vrijwilligerswerk	Nota mantelzorg is in 2015 vastgesteld en nu in uitvoering, resultaten zijn eind 2016 bekend. Voor het vrijwilligerswerk zijn diverse acties ondernomen zoals de start van de vrijwilligersacademie bij Versa Welzijn en subsidie aan Teens on a mission (vrijwillige mentor voor kwetsbare jongeren).		Resultaten nog niet bekend.
Concrete afspraken met de scholen over de ondersteuning van leerlingen via het Passend Onderwijs.	Gerealiseerd.		Er zijn met het samenwerkingsverband PO Unita en VO Qinas afspraken gemaakt over ondersteuning van leerlingen en aansluiting jeugdhulp.
Sterkere relatie tussen het onderwijs en de media.	In 2015 is in samenwerking met 7 VO scholen een project uitgevoerd om creatie en techniek te verbinden. Het project wordt voortgezet in 2016. Tevens is voor het primair onderwijs vanuit het programma Cultuureducatie de doorlopende leerlijn mediaeducatie ontwikkeld met een aantal pilotscholen.		
Mediascholen in Hilversum.	In 2015 heeft het accent gelegen op de ontwikkeling van de Hilversum Media Campus, gericht op beroepsonderwijs (MBO/HBO).		Bekeken moet worden op welke wijze hier vorm aan gegeven moet worden. Dit valt onder programma Media.

Buiten spelen en ontmoeten	Er zijn geschikte en bereikbare speel- en ontmoetingsvoorzieningen in de wijk.	Diverse speelvoorzieningen zijn vernieuwd.		Omwonenden en de jeugd worden gevraagd om mee te denken en te participeren in het traject.
	Hilversum is en blijft een leuke stad om uit te kunnen gaan.	In 2013 is de nota Veilig Uitgaan vastgesteld en hier wordt uitvoering aan gegeven.		Er zijn incidenten geweest maar het aantal is de laatste jaren gedaald mede door de diverse genomen maatregelen.
	Jonge kinderen weten hoe ze veilig in het verkeer moeten bewegen (veilig verkeersgedrag).	Het project Veilig naar School is gestart, zie: http://hilversumveilignaarschool.nl/		
	Jongeren ontmoeten elkaar in de wijken. Bij hinder wordt gezocht naar oplossingen en wordt waar nodig ingegrepen.	In Hilversum zijn jongerenwerkers actief die de taak hebben om jongeren te ontmoeten en hinderlijk gedrag proberen te voorkomen.		Het aantal hinderlijke groepen in Hilversum is laag (minder dan 3). Hieruit blijkt dat de samenwerking tussen betrokkenen succesvol is, maar dit vraagt wel continue aandacht.

Resultaten pijler B: Versterken van kansen #jonginHilversum 2013-2016

Pijler 2 is – aanvullend op die van de brede ontwikkeling - gericht op het versterken van individuele kansen van ouders, kinderen en jongeren die (tijdelijk) hulp of steun nodig hebben op het gebied van opgroeien en ontwikkelen, onderwijsachterstanden, sport, cultuur en vrije tijd. Hierbij gaat het om ca. 10% van de Hilversumse jeugd.

Onderwerp	Wat was het doel	Korte stand van zaken resultaat		Wat valt ons op/wat valt er specifiek te melden
Mee kunnen doen in het onderwijs	Alle kinderen met een VVE-indicatie ontvangen een VVE-aanbod	Er is een bereik van 96% gerealiseerd.		Niet alle ouders blijken het VVE-advies van het consultatiebureau over te nemen.
	Kinderen in het onderwijs met een taalachterstand maken gebruik van de schakelklassen	Er is een aanbod van 15 schakelklassen.		
	Er is een sluitend zorgaanbod in én om de school in het kader van Passend Onderwijs	Met Unita en Qinas zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt over passend aanbod		
	Er zijn minder voortijdig schoolverlaters en meer jongeren halen een startkwalificatie	Het aantal VSV is gedaald (2015 van 261 naar 137).		In Hilversum is het percentage VSV hoger dan gemiddeld in Nederland 3,60% t.o.v. 3,35%.
	Opname vergoeding van schoolkosten in armoedebeleid	Is gerealiseerd (Regeling schoolkosten)		

Mee kunnen doen aan sport en cultuur	Kinderen die dit nodig hebben extra ondersteunen	Kinderen kunnen via de activiteitenregeling aanspraak maken bv sport, culturele activiteit of kosten van een schoolreisje.		
	Continuering jeugdsportfonds	Gecontinueerd		In 2015 zijn er 185 aanvragen gehonoreerd.
	Continuering jeugd cultuurfonds	Gecontinueerd		
Mee kunnen doen voor de jong volwassenen	Meer jongeren zijn aan het werk of leren	In Hilversum hebben 1,25% van de jongeren geen werk. T.o.v. gemeenten met een vergelijkbare grootte is dit onder het gemiddelde van 1,35%.		
	Een beter aanbod aan werk voor de jongeren via gezamenlijke werkgeversbenadering	In Hilversum is het percentage VSV hoger dan gemiddeld in Nederland 3,60% t.o.v. 3,35%.		
Verbeteren van de veiligheid voor jongeren / inwoners	Verhoogd gevoel van veiligheid, vooral ook onder jongeren zelf	Hilversum scoort 'gemiddeld' t.a.v. het veiligheidsgevoel t.o.v. de overige gemeenten in Nederland.		
	Minder hinder en overlast door de jeugd in Hilversum	Het aantal overlastmeldingen is tussen 2013 en 2015 gedaald. Van circa 1000 naar circa 600.		
	Ouders zijn waar nodig vroegtijdig én actief betrokken bij hinder- en overlastgevend gedrag van hun kind	Ouders ontvangen een brief als hun kind voor overlast zorgt. Voorbeeld Ooievaarplein.		
Hoe eerder, hoe beter	Een tijdige aanpak van lichte opvoedproblemen, zodat er minder een beroep nodig is op zwaardere zorg	Er zijn diverse projecten gestart die bijdragen aan versterken van de preventie, zoals bestuursopdracht Jeugdslag aan Jeugd en Gezin, programma Buurten, herziening welzijnswerk Versa Welzijn, opdracht taken Centrum Jeugd en Gezin, schoolmaatschappelijk werk, samenwerking huisartsen.		Vraagt continue aandacht, ook om te meten wanneer de interventies van het vroegtijdig signaleren effect sorteren.

	Professionals die vraaggericht werken vanuit de vindplaatsen	Professionals bij Jeugd en Gezin, Sociaal Plein zijn getraind om meer vraaggericht te werken. Er zijn diverse inlooppunten op scholen, bibliotheek en wijkcentra		Vooral aanwezigheid op scholen vraagt nog aandacht.
--	--	--	---	---

Resultaten pijler C: Passende ondersteuning #jonginHilversum, het aanvullend beleidsplan voor de jeugdhulp 2015-2016

Passende Ondersteuning: is aanvullend op Pijler 1 en 2, waarbij de gemeente passende en snelle ondersteuning biedt op het moment dat het kind, de jongere en/of het gezin en hun sociale netwerk een probleem zelf niet kunnen oplossen en individuele ondersteuning op maat nodig is. Hierbij gaat het om ca. 5% van de Hilversumse jeugd.

Onderwerp	Wat was het doel	Korte stand van zaken resultaat		Wat valt ons op/wat valt er specifiek te melden
Versterken van de preventie	Een tijdige aanpak van lichte opvoedproblemen, zodat er minder een beroep nodig is op zwaardere zorg.	Er zijn diverse projecten gestart die bijdragen aan versterken van de preventie, zoals bestuursopdracht Jeugdslag aan Jeugd en Gezin, programma Buurten, herziening welzijnswerk Versa Welzijn, opdracht taken Centrum Jeugd en Gezin, schoolmaatschappelijk werk, samenwerking huisartsen.		Vraagt continue aandacht, ook om te meten wanneer de interventies van het vroegtijdig signaleren effect sorteren.
Samenwerken met samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs	Ontwikkelen van een gezamenlijk ondersteuningsaanbod.	Met de samenwerkings-verbanden Unita en Qinas afspraken gemaakt. Deze afspraken worden uitgevoerd en worden aangepast indien dit nodig is.		In de werkgroep passend onderwijs worden er met scholen projecten uitgevoerd a.d.h.v. een gezamenlijk opgestelde ontwikkelagenda.
De verwijfsindex meer inzetten	Professionals gebruiken de verwijfsindex als samenwerkingsinstrument.	Iedere gecontracteerde jeugdhulpaanbieder is aangesloten op de verwijfsindex. Indien gewenst worden er trainingen verzorgd.		Aanbieders zijn verplicht gesteld om aan te sluiten op de verwijfsindex. Het daadwerkelijk gebruiken vraagt continue aandacht.
De afspraken uit het RTA regio Gooi en Vechtstreek uitvoeren	Het bieden van zorg continuïteit tussen 2014 en 2015.	Gerealiseerd.		

De realisatie van een nieuwe gemeentelijke toegang	Vormgeving van de toegang via het principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur in een lerende omgeving.	Gerealiseerd.		Vraagt wel om doorontwikkeling om vooral de rol van procesregisseur bij multiprobleem gezinnen goed op te pakken.
Nieuwe bekostiging ontwikkelen met de zorgaanbieders	Het overgaan van subsidie naar inkoop.	Vanaf 2017 is er sprake van inkoop. Op dit moment wordt hieraan gewerkt (zie link naar projectplan: http://www.regiogv.nl/content/media/docs/default-source/overleggen/sociaal-domein/2015-11-12/21-projectplan-inkoop-jeugdzorg-en-gedwongen-kader.pdf?sfvrsn=2#archive)		
Uitvoeren van de ontwikkelagenda met de huisartsen en de GGZ aanbieders	Samenwerking tussen gemeenten en GGZ / huisartsen versterken.	Met huisartsen zijn samenwerkingsafspraken gemaakt. Ook is ter ondersteuning van huisartsen het Consultatie en Adviesteam opgericht. Dit team functioneert naar tevredenheid en heeft een bereik van circa 35%.		Uit de enquête die onder huisartsen is gehouden komt naar voren dat de meeste huisartsen open staan voor samenwerking, maar dat er nog onbekendheid is over de werkwijze, het aanbod en de expertise van het Sociaal Plein.
Realiseren van minder kinderen in het gedwongen kader	Daling van het aantal kinderen in het gedwongen kader met een focus op echtscheiding.	Er zijn circa 10% minder kinderen in het gedwongen kader.		De Jeugd en Gezinsbeschermers hebben via het Rijk een subsidie toegekend gekregen om in de regio te bekijken op welke manier de vechtscheidingen terug gedrongen kunnen worden (Swing project), zijn consultants bij Jeugd en Gezin getraind voor omgang met ouders met vechtscheidingen en zijn er interventies bij Youke en Trompendaal ontwikkeld die ingezet kunnen worden.
Realiseren van een AMHK / AMK	Een integrale dienst voor jeugdigen en volwassenen m.b.t. huiselijk geweld.	Gerealiseerd.		Wel ligt hier nog een ontwikkelopgave n.a.v. inspectie Jeugdzorg / Gezondheidszorg.
Realiseren van betere samenwerking in crisishulpverlening.	Door een betere samenwerking tussen de verschillende organisaties een nieuwe invulling van de crisishulp realiseren.	Stip op de horizon: integrale crisisdienst gekoppeld aan Veilig Thuis voor 0-100 jarigen in samenwerking met zorgverzekeraar.		De komende jaren wordt hieraan gewerkt.

4. Stand van zaken Uitvoering Participatiewet

Op basis van de monitor Participatie is dit overzicht samengesteld. Gegevens zijn voornamelijk afkomstig van Divosa en eigen gegevensbronnen van de gemeente Hilversum.

Onderwerp	Wat waren we van plan en/of welke ontwikkelingen zagen we?	Stand van zaken		Wat valt op
Ondersteuning algemeen	Hilversum verdeelt de ondersteuning aan inwoners onder naar economische en sociale ondersteuning en zet de middelen binnen het sociaal domein hiervoor ontschot in.	Gereed.		
Sociale werkplekken	Hilversum kiest principieel niet voor de wettelijke 'voorziening beschut', maar voor sociale werkplekken. Hilversum wil ondersteuning bieden aan alle mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking structurele begeleiding en een vergaande aanpassing van hun werkplek nodig hebben.	Gereed.		Binnen het werkproces worden casussen waarbij mensen in een beschutte werkomgeving moeten werken apart besproken en wordt de dienstverlening met maatwerk ingericht in samenspraak met de betrokken organisaties.
Jongeren	Hilversum kiest samen met de regiogemeenten voor een gecombineerde aanpak richting jonggehandicapten en de overige jongeren. Deze aanpak kent de volgende uitgangspunten: a) Inzet op preventieve ondersteuning: samen met VSO/Pro-onderwijsinstellingen en werkgevers investeren in de overgang van deze onderwijsvormen naar de arbeidsmarkt. Zo bieden we jongeren perspectief en voorkomen we instroom in de bijstand.	Deels gereed.		Er zijn reeds verschillende ondersteuningstrajecten gericht op "kwetsbare" jongeren. In samenwerking met het onderwijs, Hilversum media Campus, Beeld en Geluid én de jongeren zijn we een nieuw dienstverleningsmodel aan het ontwikkelen.

	<p>b) De wijze waarop de gemeente samen met haar partners werkzoekenden ondersteunt bij arbeidsinschakeling biedt veel ruimte voor maatwerk en is daarmee ook voor veel jonggehandicapten passend. Aanvullend aan deze basisinfrastructuur organiseren we specifieke ondersteuningstrajecten wanneer dit noodzakelijk is. Inzet op preventieve ondersteuning.</p>			
'NUG-ers'	<p>Hilversum beperkt de ondersteuning aan niet uitkeringsgerechtigden tot het aanbieden van vacatures (werkgeversbenadering). Uitzondering op deze regel kan alleen als er sprake is van een arrangement met een werkgever waarbij ook uitkeringsgerechtigden geplaatst kunnen worden.</p>	Gereed.		<p>Wel kunnen niet uitkeringsgerechtigden gebruik maken van de dienstverlening van De Broekriem zie ook www.stichtingdebroekriem.nl . Bij meet-ups en workshops worden ervaringen en tips gedeeld en daardoor sollicitatievaardigheden vergroot. De organisatie van events ligt in handen van vrijwilligers die hierbij door de leden van het kernteam van De Broekriem worden begeleid.</p>
Nazorg	<p>Hilversum biedt na een plaatsing maximaal zes maanden actieve begeleiding (nazorg) aan werkgever en de nieuwe werknemer.</p>	Gereed.		

Arbeidsontwikkeling	<p>Hilversum richt de dienstverlening op arbeidsontwikkeling (zowel uitgevoerd door ons als ook externe partners) zo in dat altijd aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) De inzet is er op gericht om een zo hoog mogelijke arbeidscapaciteit te bewerkstellingen. b) Er wordt zo min mogelijk gewerkt met (structurele) 'subsidiebanen'. c) Een werkervaringsplek biedt altijd binnen een periode van maximaal twee keer drie maanden perspectief op een volgende stap richting werk. d) Trajecten vinden zoveel als mogelijk plaats op reguliere werkplekken. 	Gereed		
Handhaving en preventie	Voorkomen misbruik en handhaving.	Gereed.		Vanaf 2015 draaien we regelmatig projecten niet-willers en zetten we extra in op debiteuren.
Regionale werkgeversbenadering	Opzetten van regionale werkgeversbenadering.	Gereed.		Zie ook www.wsp-gooienvechtstreek.nl
Diversiteit ondersteuning	Diversiteit in ondersteuning blijven aanbieden om maatwerk te blijven leveren (ondanks beperkte budgetten).	Gereed		Hilversum heeft in tegenstelling tot de regiogemeenten bewust gekozen voor een divers aanbod aan werkzoekenden (niet alleen arbeidsontwikkeling via Tomin). Hiermee bieden wij meer maatwerk.

5. Evaluatie Gezondheidsbeleid.

Het gezondheidsbeleid maakt op dit moment deel uit van het Wmo beleidsplan. Onderzoekresultaten zijn afkomstig van de GGD en van diverse scholen in Hilversum.

Onderwerp	Wat was het doel	Korte stand van zaken resultaat		Wat valt ons op/wat valt er specifiek te melden
Versterken en stimuleren gezonde leefstijl bij niet volwassenen 0-18	Kinderen en jongeren drinken minder (vaak) alcohol, drinken minder overmatig en de startleeftijd is toegenomen	Uit onderzoek uitgevoerd door de GGD blijkt dat de doelen zijn gehaald: Het percentage jongeren dat alcohol drinkt is afgenomen. De gemiddelde startleeftijd voor de eerste keer alcohol drinken is gestegen van 12,8 naar 13,4 jaar		In de eerste helft van 2016, komen nieuwe cijfers beschikbaar van 2015-2016. Dan kunnen we zien wat het effect is van de inspanningen en de leeftijdsverhoging van 16 naar 18 jaar miv jan 2014. Het Comenius College heeft het Vignet Gezonde School en genotmiddelen behaald. . Er vinden jaarlijks mysterieshopacties plaats bij verkooppunten van alcohol, waarbij duidelijk wordt dat de naleving toeneemt. Ten opzichte van de landelijke cijfers scoren Hilversum en de regio bovengemiddeld goed.
	Kinderen en jongeren roken minder	Het percentage kinderen en jongeren dat sigaretten rookt is stabiel.	 	10% van de kinderen en jongeren tot 18 jaar rookt dagelijks in Hilversum. Dit is al enige jaren stabiel. Onderzocht moet worden of dit een landelijke tendens is en in hoeverre dat het beleid ontwikkeld kan worden om dit nog verder omlaag te brengen In 2014 is door het Comenius College als eerste school het vignet Gezonde School behaald (rook-, alcohol- en drugsvrije school)

	Kinderen en jongeren bewegen meer en hebben minder (vaak) overgewicht	Uit onderzoek van de GGD blijkt dat het nog steeds de goede kant opgaat in Hilversum.		<p>66% van de jongeren beweegt voldoende tot goed. Dit ligt iets hoger dan in vorige periodes.</p> <p>Overgewicht onder kinderen en jongeren is gelijk gebleven Buurtsportcoaches van Bink zijn actief. Hilfertsheem College heeft het vignet Gezonde School behaald voor thema voeding.</p> <p>Middelbare scholen en Mbo-scholen in Hilversum hebben een gezonde schoolkantine of zijn hiernaar op weg.</p>
Versterken en stimuleren gezonde leefstijl bij volwassenen 19-67 jaar	Volwassenen drinken minder (vaak) alcohol en drinken minder overmatig	De actie 30 dagen zonder alcohol is een succes.		In 2015 deden er 650 mensen mee aan de actie 30 dagen zonder alcohol. Bij de start in 2012 waren er 300 deelnemers. Uit onderzoek blijkt dat deelnemers na afloop van dergelijke acties blijvend minder drinken.
	Volwassenen roken minder	Er wordt meegelift op landelijke campagnes. Landelijk neemt het aantal rokers al jaren af.		<p>Aan Stoptober is meegedaan en in de media aandacht aan gegeven. Verder zijn er landelijk veel ontmoedigingscampagnes. Er zijn verschillende mogelijkheden om hulp te krijgen bij het stoppen met roken, waaronder de Stoppen-met-rokenpoli van Tergooi, gratis telefonische coaching, vergoeding via zorgverzekeraar.</p> <p>Geen concrete lokale resultaten bekend.</p>
	Volwassenen bewegen meer en hebben minder (vaak) overgewicht	Is onderdeel van het sportbeleid.		Geen concrete lokale resultaten bekend.
Versterken en stimuleren gezonde leefstijl bij mensen met een lage sociaal economische status (SES)	Terugdringen gezondheidsverschillen tussen de bevolkingsgroepen met een lage SES en de bevolkingsgroep met een hoge SES	Het jeugdsportfonds is beschikbaar. De gemeente verstrekt bijzondere bijstand voor sportieve activiteiten voor kinderen		<p>Het Jeugdsportfonds voldoet aan de vraag en kent geen wachtlijsten. In de afgelopen jaren waren er gemiddeld 170 deelnemers. Deze regeling en de bijzondere bijstand worden op het Sociaal plein onder de aandacht gebracht. Door gerichte communicatie is het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand toegenomen.</p> <p>Vanuit het Ministerie van VWS zijn er middelen beschikbaar gesteld aan Hilversum, vanuit het programma Gezond in de Stad (GIDS). Er ligt een plan van aanpak om met deze middelen de gezondheidsachterstanden van mensen met een lage SES terug te dringen.</p>

Voldoende ontmoetings- en speelruimte in wijken	Voldoende openbare ontmoetingsplekken en speelruimte, met name voor volwassenen en ouderen	Er is uitvoering gegeven aan de nota Speelruimte beleid.		Diverse speelvoorzieningen zijn vernieuwd in overleg met de buurt. Kinderen en Jongeren zijn actief betrokken. Het onderzoeken van de wenselijk- en haalbaarheid van beweegtoestellen voor ouderen heeft (nog) niet plaatsgevonden.
Samenwerking eerste lijn	Goede samenwerking met de eerstelijns, zodat de inwoner sneller en efficiënter ondersteund wordt op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en zorg.	Het Sociaal Plein en de eerstelijnszorg werken met elkaar samen. Ook zijn de buurtcoördinatoren samenwerkingspartners van de eerstelijns.		Uit de Evaluatie samenwerking huisartsen en Sociaal Plein blijkt dat de samenwerking goed is gestart, maar nog verbetering behoeft.
Dementie	Gemeente Hilversum wil een dementievriendelijke gemeente zijn	Hilversum is een dementievriendelijke gemeente.		Door alle regiogemeenten is een intentieverklaring getekend dementievriendelijke gemeenten te worden. Vervolgens is er in elke gemeente een werkgroep gestart die uitvoering geeft aan de gemaakte afspraken.
Afname van depressie en eenzaamheid	Voorkomen eenzaamheid en sociaal isolement	Dit maakt als speerpunt onderdeel uit van het buurtgericht werken.		Resultaten zijn nog niet voorhanden.

